

Verbonden partijen waterschap Aa en Maas

(versie 22 oktober 2024)

Inhoud

<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	2
1. Aquon	3
2. Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC).....	7
3. Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	10
4. Het Waterschapshuis (hWh).....	13
5. Meervoudige centrumregeling Waterschap Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel	18
6. Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant	21
<i>Vennootschappen</i>	24
7. Aquaminerals.....	25
8. Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank)	27
9. NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)	31
<i>Stichtingen en verenigingen</i>	36
10. Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)	37
11. Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer).....	39
12. Unie van Waterschappen (UvW)	42

Gemeenschappelijke regelingen

1. Aquon

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Aquon
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch (statutair)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 juli 2011
Portefeuillehouder	Suzanne de Zoeten
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Lid DB/AB Aquon: Suzanne de Zoeten Plaatsvervanger: Sikko Oegema
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Rob Merkelbach (Onderzoek en monitoring)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Mark Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Aquon verricht laboratoriumonderzoek en heeft als doel te komen tot vergroting van efficiency, vermindering van kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en versterking van innovatiekracht. Aquon biedt het gehele proces van monstername tot en met onderzoek van water en advisering aan.
Bestuurlijk belang	Zetel in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur met stemrecht
Deelnemende partijen	Waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta, Schieland en Krimpenerwaard, Delfland, Rijnland, Hollandse Delta, Rivierenland en De Stichtse Rijnlanden.
Relatie met programma	Schoon water, gezond en natuurlijk water
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Aquon verricht monstername- en laboratoriumwerkzaamheden t.b.v. de kwalitatieve monitoring (KRW) en landelijke en provinciale onderzoeken van het watersysteem, de monitoring van de zuiveringsinstallaties, hydrobiologie (ecologie), waterbodemonderzoek, grondwateronderzoek en t.b.v. handhavingsactiviteiten en calamiteiten. In 2025 worden nog specifieke analysewerkzaamheden verricht t.b.v. de projecten "Meetnet Opkomende stoffen en nieuwe onderzoeken", metingen n.a.v.

	onderzoek toepassing “Poederkool op rwzi Oijen”, metingen n.a.v. toepassing “Poederkool/Ozon op rwzi Dinther” en metingen t.b.v. de extra zuiveringstrap op de rwzi Vinkel (2024). Tevens vinden er metingen rondom en onderhoud m.b.t. sensoren plaats (waaronder bijvoorbeeld de lachgassensoren op de rwzi’s).			
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partijen	Geen, de bestuurlijke en bedrijfsmatige focus is gericht op een stabiele bedrijfsvoering en verlaging van de kosten.			
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.			
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage			Op basis van aantal productiepunten/ verkooppunten.	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 0	€ 13.722.422	€ 957.316	€ 13.409.413
2022	€ 957.316	€ 13.409.413	€ 1.671.035	€ 20.051.089
2023	€ 1.671.035	€ 20.051.089	€ 2.718.836	€ 46.074.882
2024	€ 2.718.836	€ 46.074.882	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	€ 26.614.000	€ 2.667.000	€ 30.561.278	€ 3.031.000
2022	€ 33.646.000	€ 3.401.000	€ 32.630.526	€ 3.234.000
2023	€ 38.767.500	€ 4.039.000	€ 36.522.854	€ 3.877.000
2024	€ 38.117.000	€ 4.315.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	€ 42.571.323	€ 4.811.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:				
1. Vanaf 2022 geldt dat de kosten zijn begroot inclusief de extra Covid-bemonsteringen. Hiervoor ontvangt het waterschap in 2022 rechtstreeks een vergoeding van € 242.725 van het ministerie van VWS en in 2023 is dit een vergoeding van € 200.000. Over 2021 heeft het waterschap een vergoeding voor Covid-bemonsteringen ontvangen van € 140.000. Voor 2024 en 2025 is respectievelijk € 50.000 en € 73.000 begroot voor Covid-bemonsteringen, waar een gelijke opbrengst vanuit het ministerie tegenover staat.				
2. Voor 2023 is een begrotingswijziging doorgevoerd doordat na het opstellen in februari 2022 van de primitieve begroting voor 2023 een onverwacht hoge inflatie en loonontwikkeling is opgetreden. De primitieve begroting voor 2023 had een begrotingstotaal van € 35.951.000 met een aandeel daarin voor Aa en Maas van € 3.800.000.				
Ontwikkelingen verbonden partij				
Centralisatie huisvesting/nieuwbouw				
Het AB van Aquon heeft 3 maart 2020 op basis van een opgestelde businesscase unaniem besloten tot centralisatie van Aquon’s laboratoria door middel van nieuwbouw op een centrale locatie. Daarbij is afgesproken dat bij de verdere uitwerking aandacht is voor een flexibele/wendbare inrichting van zowel de organisatie als de huisvesting van Aquon.				
Het AB van Aquon heeft op 29 maart 2021 besloten het nieuw te bouwen laboratorium te gaan vestigen in de gemeente Houten. Voor de aankoop van de benodigde grond in Houten is een krediet beschikbaar gesteld van bijna € 3,4 miljoen. Tevens heeft het AB na uitgebreid overleg en				

doorrekening van verschillende scenario's toestemming gegeven voor een voorbereidingskrediet van € 4 miljoen om hiermee de definitieve planuitwerking verder vorm te geven. Het krediet was bestemd voor het ontwikkelen van een concept voor het nieuwe pand, opmaken bestekken voor de bouw, vergunningen en aanbestedingstrajecten.

De Europese aanbesteding voor de selectie van de architect en installatie adviseur heeft in de eerste helft van 2021 plaatsgevonden. Voor de architect is gekozen voor architectenbureau Vakwerk uit Delft. In hun structuurontwerp komen twee belangrijke wensen van Aquon: optimalisatie van het primaire proces en samenwerking en verbinding tussen medewerkers en teams goed tot zijn recht.

Voor de installatie adviseur is Arcadis geselecteerd. Zij hebben goed doordacht hoe het pand zo flexibel mogelijk van opzet kan zijn, zodat elke lab-ruimte groter en kleiner kan worden of voor een ander doel kan worden ingezet.

Nadat het AB van Aquon eerder een krediet beschikbaar heeft gesteld voor de grondaankoop in Houten (€ 3,4 mln.) en voor het treffen van de voorbereidingen (€ 4,0 mln), heeft zij op 4 juli 2022 een aanvullend realisatiekrediet beschikbaar gesteld voor de bouw van het nieuwe bedrijfsgebouw van € 42,7 mln. Dit betekent dat in totaal € 50,1 mln. beschikbaar is gesteld voor de nieuwbouw. Hierin is inbegrepen een post van € 5,2 mln. bestuurlijke ruimte waar het DB over kan beschikken en waarvoor het DB bij uitnutting een directe rapportageverplichting heeft aan het AB van Aquon. Gezien de instabiliteit van de bouwmarkt en de heersende oorlog in Oekraïne is deze extra post "bestuurlijke ruimte i.v.m. risico's" van € 5,2 mln. opgenomen. In de commissievergadering Emissiebeheer van 23 juni 2022 is een uitgebreide update gegeven over de huisvesting van Aquon. Van de bestuurlijke ruimte is in eerste instantie € 630.000 aangewend. Echter volgens de laatste inzichten is de verwachting dat de realisatie en inrichting van de nieuwbouw mogelijk binnen het oorspronkelijke budget van € 44,9 miljoen kan worden afgerond en de post van € 5,2 miljoen niet ingezet hoeft te worden.

In 2022 heeft de aanbesteding plaatsgevonden voor de bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden. Door de sterk gestegen inflatie en stijgende grondstofprijzen viel de aanbesteding in eerste instantie buiten de financiële kaders. Het resultaat van een ingelaste onderhandelingsfase is dat met behoud van de doelstellingen zodanige aanpassingen zijn gedefinieerd dat het project terug is gebracht binnen de financiële kaders. Begin 2023 is de aanbesteding succesvol afgerond, en heeft definitieve gunning plaats kunnen vinden aan de aannemers, waarna in mei 2023 de eerste paal is geslagen. Volgens planning heeft eind augustus 2024 oplevering plaatsgevonden. In de maanden september en oktober 2024 vinden de verhuizingen plaats naar de nieuwbouw.

Na definitieve inhuizing in het nieuwe laboratorium worden vervolgstappen gezet voor verdere professionalisering en het inspelen op nieuwe ontwikkelingen (technologie/techniek). In de bedrijfsvoering blijft de beheersing van de ontwikkeling van de meetvraag en de vervolgstappen (o.a. logistiek en personeel) rondom de nieuwe centrale huisvesting een aandachtspunt.

Wijziging GR

Ten gevolge van de wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 moest de gemeenschappelijke regeling uiterlijk per juli 2024 aangepast worden. Na een succesvol doorlopen bestuurlijke zienswijze- en instemmingsprocedure beschikt Aquon per 1 juli 2024 over een gemeenschappelijke regeling die voldoet aan de gewijzigde wetgeving.

Toetredingsstrategie

Het AB van Aquon heeft in juni 2024 een toetredingsstrategie opgesteld. Daarin zijn o.a. de voorwaarden opgenomen waaronder eventueel geïnteresseerde waterschappen kunnen toetreden tot de GR Aquon. Inmiddels heeft zich één waterschap gemeld met interesse om

mogelijk per 2026 toe te treden tot Aquon. Op basis van de toetredingsstrategie is aan dit waterschap een informatiememorandum gestuurd met daarin opgenomen de voorwaarden waaronder een eventuele toetreding plaats kan vinden. Onderwerpen die vanuit het oogpunt van Aquon en de huidige deelnemers van belang zijn, zijn logistiek, personeel in relatie tot ruimte-invulling huisvesting, werkdruk/bezetting en te behalen financieel voordeel. De volgende stap is dat het bestuur van het geïnteresseerde waterschap de interesse omzet in een concreet toetredingsverzoek, waarna het bestuurlijke besluitvormingsproces met de algemeen besturen van de huidige deelnemers kan worden gestart.

Beleidsmatige en financiële risico's

Aangezien Aquon een organisatie is die volop in beweging is en weinig tot geen bezittingen heeft en geen eigen vermogen en/of stille reserves opbouwt, is er sprake van een kwetsbare positie qua weerstandsvermogen. In dit licht dienen de samenwerkingspartners als (financiële) achtervang te fungeren. In de begrotingen voor 2024 en 2025 heeft Aquon een post "onvoorziene lasten" opgenomen van in totaal respectievelijk € 1.500.000 en € 500.000. Het weerstandsvermogen is daarmee in eerste instantie beperkt tot de hiervoor genoemde post "onvoorzien".

Jaarlijks vindt afrekening plaats met de deelnemende partijen op basis van nacalculatie. Hierin schuilt het risico dat er nabetalingen volgen en deelnemers uiteindelijk meer gaan betalen dan waarmee in eerste instantie rekening is gehouden.

Met het oog op de nieuwbouw zijn in februari 2019 de panden in Leiden en Tiel getaxeerd, en deze waarde is meegenomen in de berekening van de businesscase. Bij de bepaling frictiekosten is een bedrag opgenomen om een mogelijk boekwaardeverlies te kunnen opvangen. Begin 2024 is een nieuwe taxatie uitgevoerd, wat niet heeft geleid tot andere inzichten ten aanzien van de boekwaarden.

In 2024 heeft Aquon de voorbereidingen in gang gezet om de panden in Leiden en Tiel te verkopen. Inmiddels is met hoogheemraadschap van Rijnland overeenstemming bereikt over de verkoop van het pand in Leiden. Waterschap Rivierenland heeft besloten om het pand in Tiel niet te kopen, waardoor het pand in de vrije markt te koop wordt aangeboden.

Aquon werkt in de jaren 2021-2025 mede op verzoek van de waterschappen met een bestemmingsreserve voor te maken eenmalige kosten tijdens en in de overgang naar de nieuwbouw. Ook worden personele frictiekosten en eenmalige kosten ten aanzien van afvloeiing van personeel ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Deze reserve wordt gevoed door jaarlijkse vaste bijdragen van de deelnemende waterschappen. Medio 2024 was er bijna € 3,4 miljoen beschikbaar in de bestemmingsreserve. In de loop van 2025/2026 wordt duidelijk in hoeverre de bestemmingsreserve volstaat.

In de GR Aquon is in artikel 36 Borgtocht opgenomen dat voor de aan Aquon verstrekte leningen iedere deelnemer naar de betreffende geldgever rechtstreeks aansprakelijk is conform zijn kostenaandeel in Aquon, op basis van de laatst vastgestelde verdeelsleutel. De stand van de door Aquon afgesloten geldleningen bedroeg per eind juni 2024 € 43.352.000. In de tweede helft van 2024 zal, afhankelijk van de verwachte opbrengst van de verkoop van de panden, nog een lening worden aangetrokken voor een bedrag tussen de € 2 miljoen en € 3 miljoen.

Daarnaast heeft de Nederlandse Waterschapsbank aan de Gemeenschappelijke regeling Aquon een kredietfaciliteit verleend van € 7 miljoen. De garantstelling van waterschap Aa en Maas in de leningen en kredietfaciliteit is 11,1%.

2. Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 januari 2005
Portefeuillehouder	Sikko Oegema
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Lid portefeuillehoudersoverleg: Sikko Oegema Lid AB: Sikko Oegema
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Femke Meijer -Pot (Wadi)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Anja van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het BHIC heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Daarnaast houdt het BHIC toezicht op het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden. Dit alles conform de archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen. De maatschappelijke opgave is de verbreiding van de kennis van de Brabantse geschiedenis.
Bestuurlijk belang	Het AB van het BHIC bestaat uit 8 leden, het DB uit 4 leden. Niet alle deelnemers hebben zitting in het bestuur. Wel hebben alle deelnemers de mogelijkheid hun standpunten in te brengen middels het (adviserende) portefeuillehoudersoverleg waarin alle deelnemers zijn vertegenwoordigd. De deelnemende waterschappen hebben om beurten zitting in het bestuur (wisseling na waterschapsverkiezing). In november 2023 heeft Aa en Maas het stokje overgenomen van De Dommel.
Deelnemende partijen	Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel, het Rijk en diverse Brabantse gemeenten (Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught).

	De provincie Noord-Brabant is geen lid van de Gr maar neemt diensten af middels een DVO (dienstverleningsovereenkomst).			
Relatie met programma	Bedrijfsvoering			
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Beheer van de overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden.			
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering deelname			
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.			
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage	Bijdrage op basis van bedrag per inwoner. Voor de deelnemende gemeentes werd hiervoor uitgegaan van het inwoneraantal bij oprichting van het BHIC. Voor de deelnemende waterschappen is bij de oprichting van het BHIC gerekend met hectare en vervolgens is er een fictief aantal inwoners bepaald. Voor Aa en Maas was dit 30.627. Vanaf 2025 wordt de bijdrage van de gemeentes gebaseerd op actuele inwoneraantallen en wordt het fictieve inwoneraantal voor de waterschappen geïndexeerd met het gemiddelde stijgingspercentage van de inwoners bij de deelnemende gemeentes			
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 1.169.576	€ 3.999.098	€ 1.444.272	€ 4.356.507
2022	€ 1.444.272	€ 4.356.507	€ 1.576.213	€ 4.633.088
2023	€ 1.576.213	€ 4.633.088	€ 1.621.476	€ 5.052.854
2024	€ 1.621.476	€ 5.052.854	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	€ 5.434.700	€ 117.000	€ 5.493.676	€ 117.000
2022	€ 5.645.400	€ 118.700	€ 5.837.496	€ 118.700
2023	€ 6.011.800	€ 121.100	€ 6.197.472	€ 121.100
2024	€ 6.494.200	€ 136.200	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	€ 7.181.300	€ 152.500	Nog niet bekend	Nog niet bekend
- Vanaf 2024 zijn conform eerdere afspraken de kosten voor e-depot (deels) opgenomen in de deelnemersbijdrage en wordt toegegroeid naar een kostendekkend tarief in 2027. Hierdoor stijgt de bijdrage vanaf 2024. - Gerealiseerde resultaat (na mutatie bestemmingsreserves): 2021 € 58.085 2022 € 38.439 2023 € 124.539				

Ontwikkelingen verbonden partij

Wijziging GR

Als gevolg van de nieuwe Archiefwet moet de gemeenschappelijke regeling aangepast worden. De regeling moet tevens aangepast worden in verband met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. De bedoeling was dit in één procedure samen te voegen. Voor de zienswijceprocedure is dit ook gebeurd. Echter omdat de ingangsdatum van de nieuwe Archiefwet nog steeds niet bekend is en de aanpassingen naar aanleiding van de in 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen niet langer konden wachten is de definitieve besluitvorming gesplitst zodat per 1 januari 2025 voldaan wordt aan de Wet gemeenschappelijke regelingen en naar verwachting per 1 januari 2026 aan de nieuwe Archiefwet. Een voorstel hiertoe heeft in het AB van 11 oktober 2024 aan u voorgelegd.

Uittreding Rijk

De uittreding van het Rijk die samenhangt met de nieuwe Archiefwet is wederom uitgesteld en is nu voorzien per 1 januari 2026. De definitieve uittredingsdatum is afhankelijk van besluitvorming over de (inwerkingtreding van de) nieuwe Archiefwet in de Tweede - en Eerste Kamer.

In een bestuursconvenant is vastgelegd dat het BHIC na uittreding van het Rijk de overgebrachte analoge (papieren) rijksarchieven zal blijven beheren en hiervoor een bijdrage zal ontvangen. Dit wordt geregeld via een delegatiebesluit en een specifieke uitkering. Ten gevolge van het uitreden van het Rijk zal de bestuurssamenstelling van het BHIC wijzigen. Alle deelnemers zullen dan een zetel krijgen in het algemeen bestuur van het BHIC.

Onderhoud en instandhouding Citadel

Het BHIC huurt haar pand 'De Citadel' in Den Bosch van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Per 1 januari 2019 is het eigenarenonderhoud, in het kader van de pilot huisvestingsstelsel rijks-gesubsidieerde musea en Regionaal Historische Centra, door het Rijks Vastgoed Bedrijf (RVB) overgedragen aan het BHIC.

Na een proefperiode en een positieve evaluatie ligt er een voorgenomen besluit om het nieuwe huisvestingsstelsel definitief te maken. Naar verwachting treedt dit per 1 januari 2025 in werking en gaat daarmee het eigenarenonderhoud van het pand definitief over naar het BHIC. Het BHIC heeft een onderhouds- en instandhoudingsplan opgesteld met een looptijd van 30 jaar. In deze periode zijn de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening onderhoud en instandhouding Citadel voldoende om de jaarlijks geplande onderhouds- en instandhoudingstaken uit te voeren.

Kengetallen BHIC (bron: jaarrekening 2023 BHIC)

	2021	2022	2023
Bezoeken website	1.405.546	1.313.912	1.343.972
Bezoeken studiezalen	754	1.343	1.318
Aantal medewerkers in FTE per 31 december	40,5	40,8	41,2
Ziekteverzuimpercentage incl. langdurig in procenten	4,0	3,1	6,3
Depotcapaciteit Den Bosch in km. (excl. charter -en koudedepot)	40,9	40,9	41,2
Depotcapaciteit Grave in km.	5,6	5,6	5,6
Depotcapaciteit verhuurd aan derden in km.	4,5	4,6	4,4

Per 1 januari 2025 krijgt het BHIC een nieuwe directeur: Mevrouw Ivka Orbon.

Beleidsmatige en financiële risico's

Het BHIC heeft een algemene reserve van ruim € 450.000 om eventuele tegenvallers op te vangen. Deze algemene reserve mag conform de gemeenschappelijke regeling niet meer dan 10% van de gezamenlijke bijdrage zijn. Mocht dit onvoldoende zijn dan dienen de deelnemers er zorg voor te dragen dat het BHIC beschikt over voldoende middelen om zijn verplichtingen te voldoen.

3. Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Identiteitsgegevens				
Naam verbonden partij (VP)			Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	
Vestigingsplaats			Oss	
Rechtsvorm			Gemeenschappelijke Regeling	
Ingangsdatum			1 juli 2011	
Portefeuillehouder			Joël Scherrenberg	
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij			Lid DB/AB: Joël Scherrenberg Plaatsvervanger: Peter van Dijk	
Verantwoordelijk directielid			Peter Verlaan	
Opdrachtgeversrol/accountmanager			Pascal Reinaerds (Informatiestaf)	
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol			Mark Peters (Concernstaf)	
Beleidsinformatie				
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)			BSOB verzorgt de heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke heffingen en stelt voor de deelnemende gemeenten de WOZ-waarde voor woningen en bedrijfspanden vast	
Bestuurlijk belang			Zetel in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur met stemrecht	
Deelnemende partijen			Waterschap Aa en Maas, gemeenten Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Maashorst, Oss en Someren.	
Relatie met programma			Bedrijfsvoering	
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij			Het behalen van een kwalitatief hoogwaardig en efficiënt niveau van belastingheffing en -invordering. Dit leidt tot een adequate dienstverlening aan de deelnemers en belastingplichtigen en het reduceren van de maatschappelijke kosten.	
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij			Toezien op het opstellen van een strategie voor toetreden van potentiële nieuwe deelnemers en het dientengevolge bereiken van financieel voordeel voor de huidige deelnemers.	
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP			n.v.t.	
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage			Aantal WOZ-objecten, aantal aanslagregels en aantal aanslagbiljetten.	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 299.000	€ 14.733.000	€ 1.243.000	€ 15.316.000

2022	€ 1.243.000	€ 15.316.000	€ 956.000	€ 15.740.000
2023	€ 956.000	€ 15.740.000	€ 626.000	€ 16.960.000
2024	€ 626.000	€ 16.960.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	€ 9.826.223	€ 3.291.710	€ 8.941.666	€ 3.030.117
2022	€ 9.711.157	€ 3.141.679	€ 9.514.717	€ 3.028.488
2023	€ 11.270.215	€ 3.295.256	€ 11.403.597	€ 3.294.806
2024	€ 12.639.000	€ 3.267.788	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	€ 12.237.570	€ 3.069.402	Nog niet bekend	Nog niet bekend
T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden: 1. In 2021 is een begrotingswijziging doorgevoerd (primitieve begroting was € 8.758.000 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 3.266.455). 2. In 2022 is een begrotingswijziging doorgevoerd (primitieve begroting was € 9.814.290 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 3.263.576). 3. In 2023 is een begrotingswijziging doorgevoerd (primitieve begroting was € 9.160.905 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 3.061.126). 4. In 2024 is een begrotingswijziging doorgevoerd (primitieve begroting was € 10.150.473 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 3.190.381. Op basis van de halfjaarrapportage over 2024 heeft BSOB een ontwerp-2^e begrotingswijziging 2024 opgesteld welke in de december vergadering definitief vastgesteld dient te worden.				
Ontwikkelingen verbonden partij				
Vanwege een gemeentelijke herindeling in Land van Cuijk heeft de gemeenteraad van de gemeente Sint Anthonis in december 2020 besloten om per 1 januari 2022 uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling BSOB. In 2021 heeft BSOB een uittreedvergoeding van € 455.000 van de gemeente Sint Anthonis ontvangen. Het AB van BSOB heeft bij de bestemming van het positieve financiële resultaat over 2021 besloten om de gehele uittreedvergoeding toe te voegen aan de bestaande bestemmingsreserve die bedoeld is bij te dragen in de frictiekosten van nieuwe toetreders. Aangezien er nog € 305.000 in deze bestemmingsreserve zat (restant uittreedvergoeding Veghel), is in 2023 in totaal € 760.000 beschikbaar om in te zetten als incentive voor nieuwe potentiële toetreders. Vanaf 1 januari 2024 verricht BSOB op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) de belastingtaken voor de dienst Dommelvallei (gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel). Het betreft een tijdelijke overeenkomst voor vier jaar, die niet verlengd kan worden. De betreffende gemeenten hebben de mogelijkheid om tussentijds of na afloop van de DVO toe te treden tot BSOB en volwaardig deelnemer te worden in de GR. Het bestuur van BSOB heeft aan dienst Dommelvallei een incentive van € 150.000 per contractjaar toegezegd, te betalen uit de bestemmingsreserve die hiervoor gevormd is en waarin nog € 760.000 beschikbaar was. Begin 2023 heeft BSOB voor het eerst de maximale vijf-sterren waardering gekregen van de waarderingskamer. BSOB is daarmee de eerste grote (meer dan 100.000 WOZ-objecten) organisatie die deze status heeft gehaald. Ook voor 2024 heeft BSOB de score “goed” gekregen. Per 1 december 2023 heeft een directiewisseling plaatsgevonden en is de heer Van der Reijden benoemd als nieuwe directeur van BSOB. <u>Wijziging GR</u> Ten gevolge van de wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 moest de gemeenschappelijke regeling uiterlijk per juli 2024 aangepast worden. Na een succesvol doorlopen				

bestuurlijke zienswijze- en instemmingsprocedure beschikt BSOB inmiddels over een gemeenschappelijke regeling die voldoet aan de gewijzigde wetgeving.

Toetreding waterschap De Dommel

Begin juli 2024 heeft het AB van waterschap De Dommel het besluit genomen om per 2026 toe te willen treden tot BSOB. Het is de bedoeling de bestuurlijke besluitvorming bij de huidige deelnemers in BSOB over de toetreding nog voor eind 2024 af te ronden. Tevens is het voorstel om het restant uit de bestemmingsreserve ad € 160.000 in te zetten voor de incidentele kosten voor de toetreding. Het AB van De Dommel heeft een budget van € 2 miljoen beschikbaar gesteld voor de incidentele kosten die gepaard gaan met de overdracht van de belastingtaken naar BSOB. Als gevolg van toetreding van De Dommel dient ook de GR aangepast te worden. Het betreft alleen opname van waterschap De Dommel als deelnemer van de GR, andere aanpassingen zijn niet nodig.

Waterschap De Dommel conformeert zich aan de werkwijze zoals Aa en Maas die is overeengekomen met BSOB. Hierop wordt één uitzondering gemaakt voor de werkzaamheden inzake de heffingsadviezen zuiveringsheffing voor de aangiftebedrijven (meet- en tabelbedrijven). Mede in overleg met De Dommel en BSOB is besloten deze werkzaamheden (weer) door de waterschappen te laten verrichten. Aangezien deze werkzaamheden nauw verwant zijn aan het werk van de toezichthouders en handhavers van de waterschappen, is het optimaler om de heffingsadviezen op te laten stellen door de waterschappen en BSOB alleen de aanslagoplegging en -inning te laten verzorgen. Dit betekent dat per 2026 deze beperkte taak wordt overgeheveld van BSOB naar Aa en Maas.

Beleidsmatige en financiële risico's

BSOB heeft weinig tot geen bezittingen en bouwt geen eigen vermogen en/of stille reserves op. Hierdoor is er sprake van een kwetsbare positie qua weerstandsvermogen. In dit licht dienen de samenwerkingspartners als (financiële) achtervang te fungeren. In de begroting van BSOB is een post "onvoorzien" opgenomen van circa € 60.000. Het weerstandsvermogen is daarmee in eerste instantie beperkt tot de hiervoor genoemde post "onvoorzien".

Jaarlijks vindt afrekening plaats met de deelnemende partijen op basis van nacalculatie. Hierin schuilt het risico dat er nabetalingen volgen en deelnemers uiteindelijk meer gaan betalen dan waarmee in eerste instantie rekening is gehouden.

BSOB heeft met een tweetal deelnemers dienstverleningsovereenkomsten (DVO) afgesloten voor af te nemen diensten. Met de gemeente Oss zijn DVO's afgesloten voor huisvesting en personele dienstverlening. BSOB heeft met waterschap Aa en Maas een DVO afgesloten op het gebied van ICT. De DVO's worden telkens voor één jaar aangegaan met de wederzijdse intentie om jaarlijks te verlengen.

4. Het Waterschapshuis (hWh)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Het Waterschapshuis (hWh)
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 juli 2010
Portefeuillehouder	Sikko Oegema
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Lid DB: Sikko Oegema Lid AB: Sikko Oegema Plaatsvervanger AB: Ernest de Groot
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Jan Leijten (Servicestaf)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Anja van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	HWh is de regie-, beheer- en uitvoeringsorganisatie voor de waterschappen op het gebied van Informatievoorziening. HWh heeft als doel het bevorderen en faciliteren van samenwerking op het gebied van informatievoorziening tussen de waterschappen en de andere overheden. HWh ondersteunt op dit gebied bij het: • verbeteren van de kwaliteit van de bedrijfsvoering; • besparen/beperken van kosten; • efficiënter maken van de informatievoorziening; • vergroten van de innovatieve slagkracht; • organiseren van de digitale transformatie; • versterken van het imago van de waterschappen als professionele moderne overheid; • breder samenwerken van de waterschappen en andere overheden
Bestuurlijk belang	Zetel in het Algemeen Bestuur (1 van 21) en dagelijks bestuur met stemrecht
Deelnemende partijen	Alle Nederlandse waterschappen
Relatie met programma	Alle programma's
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT en data ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van de taakuitvoering.

Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	We zijn actief in de diverse kaderstellende overlegorganen die vormgeven aan de producten van hWh, zoals het CDO-platform, I-Platform en de diverse themagroepen. Ook detacheren we diverse collega's full- of part-time bij hWh. We geven collega's de ruimte om tijdelijk hun kennis en expertise voor hWh in te zetten en zo een bijdrage te leveren aan digitale ontwikkelingen voor de sector en daarnaast kennis voor het waterschap zelf te ontwikkelen. Deelname aan (nieuwe) facultatieve projecten van hWh wordt per project bekeken, mede op basis van een businesscase. Bij prioritering van de projecten zal gekeken worden volgens het principe 'wat moet, wat hoort, wat loont' en naar de aard van het project (product, dienst of advies/ondersteuning), waarbij de volgorde qua prioriteit is: 1. Producten die we anders zelf moeten aanschaffen; 2. Diensten die we anders zelf moeten aanschaffen; 3. Advies en ondersteuning
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	Lid opdrachtgeverstafel (OGT): Peter Verlaan Lid I-platform: Jan Leijten Lid CDO-platform: Femke Meijer-Pot Daarnaast deelname in diverse werkgroepen
Financiële gegevens	
Financieel belang/basis van de bijdrage	In de begroting van hWh wordt onderscheid gemaakt tussen instandhouding en de programma's/projecten. Het instandhoudingsdeel valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur, de programma's/projecten onder de (gedelegeerde) verantwoordelijkheid van de OGT (opdrachtgeverstafel, bestaande uit directeurs van de waterschappen). In de Gemeenschappelijke regeling hWh is bepaald dat alleen bij wijzigingen in de instandhoudingsbijdrage een zienswijzeprocedure van toepassing is. Alle deelnemers dragen conform de Unieverdeelsleutel bij aan het instandhoudingsdeel. Dit betekent dat aan 45% van de instandhoudingskosten door elk waterschap gelijk wordt bijgedragen. De overige 55% van de instandhoudingskosten wordt naar rato van de omvang van de belastingopbrengst van elk waterschap verdeeld. Tussen instandhouding en

			programma's/projecten en tussen programma's/projecten onderling wordt het "Loden deur principe" gehanteerd. Deelnemers dragen alleen de kosten en risico's voor projecten waaraan zij deelnemen. De kostenverdeling bij de verschillende projecten is in deelnameovereenkomsten geregeld. De mogelijke verdeelsleutels zijn vastgelegd in het programmareglement.	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 0	€ 12.214.831	€ 0	€ 8.301.132
2022	€ 0	€ 8.301.132	€ 0	€ 10.273.785
2023	€ 0	€ 10.273.785	€ 0	€ 11.548.259
2024	€ 0	€ 11.548.259	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal (excl. btw)	Aandeel Aa en Maas (incl. btw)	Realisatietotaal (excl. btw)	Aandeel Aa en Maas (incl. btw)
2021	€ 20.960.696	€ 1.030.499	€ 22.811.571	€ 1.132.797
2022	€ 24.003.132	€ 1.194.085	€ 25.489.635	€ 1.244.628
2023	€ 21.473.397	€ 1.200.151	€ 28.306.646	€ 1.300.068
2024	€ 27.639.595	€ 1.410.140	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	€ 32.848.012	€ 1.709.582	Nog niet bekend	Nog niet bekend

T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:

- In 2019 heeft de belastingdienst de koepelvrijstelling voor hWh ingetrokken. Dit betekent dat hWh niet meer BTW-vrij diensten mag leveren aan de waterschappen. Daarom worden de cijfers zonder BTW in de begroting van hWh gepresenteerd en met BTW doorberekend aan de waterschappen.
- De begrotingsbedragen betreffen steeds de primitieve begroting. Gedurende het jaar vinden bij hWh begrotingswijzigingen plaats (zowel met als zonder zienswijzeprocedure). Binnen de begroting van hWh mogen alleen projecten/programma's worden opgenomen waarvoor een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is afgesloten. Gedurende het jaar worden naar aanleiding van besluitvorming in de OGT (opdrachtgeverstafel) begrotingswijzigingen doorgevoerd (ten gevolge van nieuwe en/of wijziging binnen projecten/programma's). HWh geeft in de ontwerpbegroting aan welke begrotingswijzigingen er verwacht.
- Bij de ontwerpbegroting 2025 heeft hWh aangegeven nog voor ca. € 4,7 miljoen aan begrotingswijzigingen te verwachten waarmee het verwachte begrotingstotaal 2025 uitkomt op € 37.568.300.
- Het resultaat van hWh na bestemming is altijd nihil doordat eventuele overschotten of tekorten met de deelnemers worden verrekend. In onderstaande tabel is de resultaatbestemming van hWh van de afgelopen jaren opgenomen.

Jaar	Resultaat voor bestemming	Terugbetaling aan deelnemers	Reservering op projectenrekening	Exploitatiesaldo na afrekening
2021	€ 3,3 miljoen	€ 1,6 miljoen	€ 1,7 miljoen	€ 0
2022	€ 4,5 miljoen	€ 2,8 miljoen	€ 1,7 miljoen	€ 0
2023	€ 7,2 miljoen	€ 4,3 miljoen	€ 2,9 miljoen	€ 0

- In de begroting van hWh wordt onderscheid gemaakt tussen “instandhouden” en de programma’s (projecten). De opsplitsing van het aandeel Aa en Maas is als volgt:

Aandeel Aa en Maas	Instandhouden (excl. btw)	Programma’s (excl. btw)	Totaal (excl btw/incl. btw)
2024 ontwerp begroting	€ 281.078	€ 884.327	€ 1.165.405/ € 1.410.140
2024 herziene begroting	€ 281.077	€ 1.244.351	€ 1.525.428/ € 1.845.768
2025 ontwerp begroting	€ 305.749	€ 1.107.128	€ 1.412.877/ € 1.709.582

Ontwikkelingen verbonden partij

Koersplan en strategienota

De OGT (opdrachtgeverstafel, bestaande uit de directeurs van de waterschappen) heeft in 2024 de strategienota vastgesteld. De strategienota beschrijft de wijze waarop de 21 waterschappen de komende jaren gezamenlijk vorm willen geven aan de digitale transformatie in de watersector. De ontwikkelingen die worden benoemd in de strategienota, zijn door het bestuur van hWh samengebracht in een update van het koersplan. In het koersplan beschrijft hWh met welke koers zij invulling wil geven aan de strategie (waar staat hWh voor en op welke wijze ze dit wil organiseren). Vooruitlopend op het geactualiseerde koersplan, heeft hWh in 2024 als eerste fase een herinrichting van de interne organisatie in gang gezet. De nieuwe hoofdstructuur van de bedrijfsvoering van hWh en bijbehorende aansturing draagt bij aan het verminderen van de afhankelijkheid en kwetsbaarheid van hWh. Daarnaast is in 2024 de inrichting van diensten en beheer als afdeling van hWh gestart. Als vervolgstap is hWh in de tweede helft van 2024 gestart met de uitwerking van de tweede fase van het herinrichtingsplan. Dit betreft een herinrichting van de programmastructuur om de uitvoering van de strategienota tot een succes te maken.

Wijziging GR

Ten gevolge van de wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 moest de gemeenschappelijke regeling aangepast worden. HWh heeft hiervoor een concept opgesteld dat in juli 2023 voor zienswijze naar de deelnemers is gestuurd. De nieuwe regeling is in juni 2024 door het AB van hWh vastgesteld en in juli 2024 in werking getreden.

BTW

De belastingdienst heeft de koepelvrijstelling, waarmee hWh vrijgesteld was van BTW op diensten voor de waterschappen, in 2019 ingetrokken (hierover bent u in het AB van 5 juli 2019 reeds geïnformeerd). HWh heeft hiertegen bezwaar aangetekend. Dit is echter in november 2020 afgewezen. hWh is hiertegen in februari 2021 in beroep gegaan. In februari 2022 heeft de rechter hWh in het gelijk gesteld. De belastingdienst is in hoger beroep gegaan tegen deze uitspraak. De zitting van het hoger beroep heeft 12 september 2024 plaatsgevonden. Het hof heeft om aanvullende informatie gevraagd en hWh is in afwachting van een uitspraak.

Online rapportage

Een samenvatting van de bestuursrapportages van hWh zijn online beschikbaar:

<https://rapportage.hetwaterschapshuis.nl/jaarrekening-2023/>

<https://rapportage.hetwaterschapshuis.nl/berap-1-2024/>

De 2e bestuursrapportage 2024 zal medio november beschikbaar zijn via de link:

<https://rapportage.hetwaterschapshuis.nl/berap-2-2024/>

Beleidsmatige en financiële risico's

- hWh kent sinds 2015 geen algemene reserve meer. De structurele weerstandscapaciteit bestaat in de begroting van hWh uitsluitend uit de post onvoorzien (€ 250.000). Bij eventuele tekorten dienen de deelnemers conform de gemeenschappelijke regeling er zorg voor te dragen dat hWh

te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

- In de begroting van hWh zijn alleen projecten opgenomen waarvoor reeds DVO's zijn getekend. Indien er nieuwe DVO's getekend worden leidt dit tot een begrotingswijziging. Voor deze begrotingswijzigingen hoeft, in tegenstelling tot begrotingswijzigingen die het instandhoudingdeel betreffen, geen zienswijzeprocedure doorlopen te worden. Voor zover deze projecten reeds te voorzien zijn wordt hiermee in de begroting van Aa en Maas rekening gehouden.
- Het DB heeft het risicoprofiel van het eigenaarschap van hWh in het voorjaar van 2024 herijkt.

De aandachtsgebieden van het Dagelijks bestuur van hWh zijn:

1. Gebrek aan capaciteit: Zowel kwaliteit als tijdige beschikbaarheid en (duurzame) inzetbaarheid van medewerkers.
2. Aantrekkelijk werkgever: Heeft hWh voldoende te bieden om voor IT- en andere specialisten in de watersector een aantrekkelijke werkomgeving te zijn.
3. Bestuurlijke controle: Grip van het bestuur op totale begroting, bewaking van rechtmatigheid (o.a. loden deuren) en uitvoerbaarheid programma's.
4. Cybersecurity: Informatieveiligheid en AVG volgens de BIO-normen inregelen.
5. Onbenutte potentie: Appreciatie bij het AB waterschappen van impact digitale transformatie op primaire proces, de potentie van samenwerking op dit thema en de rol van hWh hierbij.
6. Verlies vertrouwen in hWh: Perceptie van te weinig toegevoegde waarde, kwaliteit en wendbaarheid.
7. Compliance Wet en Regelgeving.

De onderwerpen komen regelmatig terug op de agenda van het DB van hWh en vertaling heeft plaatsgevonden in het jaarplan van hWh.

5. Meervoudige centrumregeling Waterschap Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Meervoudige centrumregeling Waterschap Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel
Vestigingsplaats	n.v.t.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling (zonder rechtspersoonlijkheid) NB: Dit betreft een gemeenschappelijke regeling zonder rechtspersoonlijkheid en is daarmee formeel geen verbonden partij. Omdat het wel een gemeenschappelijke regeling betreft wordt deze toch meegenomen in deze rapportage.
Ingangsdatum	24 november 2016
Portefeuillehouder	Joël Scherrenberg
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	N.v.t.
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Peter Verlaan
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Anja van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	De aan deze regeling deelnemende waterschappen werken onderling samen ten behoeve van een meer doelmatige en efficiënte uitvoering van de taken van de deelnemende waterschappen.
Bestuurlijk belang	N.v.t.
Deelnemende partijen	Waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel
Relatie met programma	Bedrijfsvoering
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Samenwerking tussen de Brabantse waterschappen om zo de kwetsbaarheid te verminderen, de kwaliteit te verbeteren en/of de kosten te beheersen (te verminderen). De verschillende terreinen zijn afzonderlijk benoemd als taakveld met per taakveld een aangewezen centrumwaterschap
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Voortzetting huidige koers
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.
Financiële gegevens	
Financieel belang/basis van de bijdrage	n.v.t.
Vermogen van de verbonden partij	

Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingen verbonden partij				
In 2011 zijn de waterschappen de Dommel, Brabantse Delta en Aa en Maas gestart met Winnend samenwerken om invulling te geven aan het nationale verzoek tot doelmatig waterbeheer. In Brabant zijn deze doelen destijds vertaald naar: • Kostenreductie: zorgen dat de waterschapslasten minder hard stijgen; • Kwetsbaarheid: een verminderde kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering, continuïteit van onze diensten waarborgen; • Kwaliteit: een verbeterde kwaliteit van dienstverlening aan de maatschappij. Samenwerking tussen bovengenoemde drie waterschappen kent verschillende vormen, variërend van informele onderlinge afstemming en kennisuitwisseling met gesloten beurzen tot onderlinge samenwerking waarbij één waterschap (het centrumwaterschap) werkzaamheden m.b.t. een afgesproken taakonderdeel verricht voor een of beide andere waterschappen (gastwaterschappen) en de voorgeschoten kosten en risico's worden verdeeld conform een afgesproken verdeelsleutel. Om deze laatste vorm van samenwerking juridisch vorm te geven en daarmee onder meer BTW- en aanbestedingsrisico's te verminderen, zijn de waterschappen in 2016 de meervoudige centrumregeling Waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, de Dommel (hierna: MCR) aangegaan. Dit betreft een gemeenschappelijke regeling zonder rechtspersoonlijkheid. In 2023 is de gemeenschappelijke regeling geactualiseerd en zijn de onderliggende overeenkomsten getoetst op actualiteit. In onderstaande tabel zijn de verschillende taakvelden opgenomen die de samenwerking betreft				
Taak		omschrijving		
PSA infrastructuur (Personeels- en salarisadministratie)		Waterschap De Dommel richt in, beheert en onderhoud een infrastructuur personeels- en salarisadministratie ten behoeve van het personeel werkzaam bij De Dommel en ten behoeve van Aa en Maas. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening.		
PSA gegevensverwerking		De Dommel voert een professionele gegevensverwerking personeels- en salarisadministratie uit ten behoeve van het eigen personeel. De Dommel voert deze gegevensverwerking tevens uit ten behoeve van Aa en Maas. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening		
CISO/FG (Chief Information Security Officer en Functionaris Gegevensbescherming)		De CISO tevens FG bij waterschap Aa en Maas verricht tevens bij waterschap Brabantse Delta en waterschap De Dommel alle werkzaamheden als CISO en FG. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening.		
WEB (Waterschapseisenbibliotheek)		De drie waterschappen beogen met het sluiten van deze overeenkomst de voorwaarden vast te leggen waaronder kosten en risico's van de externe kosten aangaande WEB worden verdeeld. De personele bezetting zal evenredig verdeeld worden over de drie waterschappen en valt derhalve buiten de centrumregeling. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening.		

Brabantaquademie	Doelstelling is het verzorgen van onderwijsactiviteiten specifiek toegespitst op de behoefte van de drie Brabantse waterschappen. Deze taak is begin 2024 formeel toegevoegd aan het takenregister. De gesprekken over de inhoud van de op te stellen overeenkomst zijn in een vergevorderd stadium. Verwachting is eind 2024 de overeenkomsten te ondertekenen.
Beleidsmatige en financiële risico's	
Door taakvelden onder te brengen in de GR en te werken met een centrumwaterschap en kosten voor gemene rekening worden de juridische en fiscale risico's zoveel mogelijk beheerst.	

6. Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

Identiteitsgegevens				
Naam verbonden partij (VP)			Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant	
Vestigingsplaats			Breda	
Rechtsvorm			Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum			2010	
Portefeuillehouder			Peter van Dijk	
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij			Peter van Dijk (lid bestuurlijke overlegcommissie)	
Verantwoordelijk directielid			Leo Smit	
Opdrachtgeversrol/accountmanager			Maaïke van Roij (Waterveiligheid)	
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol			Mark Peters (Concernstaf)	
Beleidsinformatie				
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)			Doelmatige bestrijding van de muskusrat en beverrat en het voorkomen van schade door deze soorten aan waterstaatswerken in het bijzonder.	
Bestuurlijk belang			Ieder waterschap wordt vertegenwoordigd door één lid van het dagelijks bestuur	
Deelnemende partijen			Waterschappen Brabantse Delta, De Dommel en Aa en Maas	
Relatie met programma			Veilig en bewoonbaar beheergebied	
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij			Voorkomen van schade aan waterstaatswerken door muskusrat en beverrat.	
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij			In de vergadering van 9 oktober 2015 heeft het AB van waterschap Aa en Maas ingestemd met een verlenging van de gemeenschappelijke regeling met minimaal 5 jaar.	
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP			Ambtelijke overlegcommissie (Maaïke van Roij)	
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage			De waterschappen nemen ieder deel voor één derde (1/3). Dit geldt eveneens ten aanzien van de risico's.	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Het resultaat van de verbonden partij				

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	€ 2.793.800	€ 862.100	€ 2.724.628	€ 838.294
2022	€ 2.825.500	€ 890.500	€ 2.950.700	€ 918.277
2023	€ 2.993.000	€ 895.833	€ 3.037.590	€ 893.463
2024	€ 3.358.710	€ 1.017.350	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	€ 3.583.044	€ 1.123.181	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Ontwikkelingen verbonden partij

In het verleden werden deze landelijke kosten verdeeld over de provincies en de waterschappen (via een bijdrage aan de Unie van waterschappen en de provincie). Muskus- en beverrattenbestrijding is vanaf 1 juli 2011 een wettelijke taak van de waterschappen. Dit betekent dat vanaf 2011 er geen bijdrage van de provincie meer is en ook het aandeel van de provincies voor rekening van de waterschappen komt.

In juni 2019 hebben de 21 waterschappen in Nederland besloten tot een strategie, waarbij de muskusrat wordt teruggedrongen tot aan de landsgrens- Het project "Terugdringen tot aan de Landsgrens" is derhalve het nieuwe ijkpunt voor de bestrijding in Nederland. In 2034 willen de gezamenlijke 8 bestrijdingsorganisaties, verantwoordelijk voor de uitvoering van de muskus- en beverrattenbestrijding, hieraan voldoen. Om dit te realiseren moet het aantal velduren voor Brabant op jaarbasis op 30.000 uitkomen. Dit is omgerekend 1,25 velduur per kilometer water per jaar overeenkomstig het landelijk vastgestelde uitgangspunt.

Vanaf 2021 is hiertoe een impuls gegeven door 2 extra fte in te zetten. Op termijn kunnen deze via natuurlijke afvloeiing weer afnemen, belangrijk hierbij is dat de neergaande lijn doorgezet kan worden, waardoor opverende en verborgen populaties geëlimineerd worden om zodoende richting de nul optie te gaan.

In 2023 zijn 2.664 muskusratten en 11 beverratten gevangen. Het totaal aantal vangsten ligt daarmee 885 vangsten lager (25%) dan in 2022. Landelijk ligt het aantal vangsten 7% hoger dan in 2022. Vastgesteld kan worden dat wij in Brabant volledig op koers liggen in relatie tot de landelijke strategie "Het terugdringen van de muskusrat tot aan de landsgrenzen".

Solidariteitsfinanciering muskusratten

Op verzoek van de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen van 14 juni 2019 heeft de Commissie Muskus- en Beverratten een advies opgesteld voor de financiering van het project "Terugdringen tot aan de landsgrens" op basis van solidariteit tussen de waterschappen.

De Ledenvergadering van de Unie heeft op 24 juni 2022 ingestemd met de solidariteitsfinanciering muskusratten. Dit betekent dat de kosten van de grens- en rivierbewaking volgens een verdeelsleutel verdeeld worden. De verdeelsleutel bestaat uit 50% gelijkelijk verdeeld over de waterschappen en 50% naar rato van de WOZ-waarde.

De solidariteitsfinanciering wordt vanaf 2023 stapsgewijs ingevoerd (25% in 2023, vermeerderd met 25% vanaf 2027 en vermeerderd met 50% vanaf 2031).

Net als al gehanteerd bij de bijdrage voor de landelijke kosten coördinatie en beverrattenbestrijding wordt ook de solidariteitsbijdrage door de Unie van Waterschappen direct in rekening gebracht bij de waterschappen. De solidariteitsbijdrage loopt derhalve niet via de GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant. De Unie van Waterschappen vergoedt de meerkosten van de rivier- en grensbewaking op basis van het aantal hiervoor ingezette uren. Deze vergoeding wordt verrekend met de GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant.

Inzet nieuwe technieken

Er wordt nog in beperkte mate gebruik gemaakt van verdrinkvallen om instroom uit gebieden met hogere populaties te voorkomen. eDNA monitoring wordt in deze gezien als de techniek van de

toekomst. De ervaringen bij het Wetterskip geven goede resultaten. De Brabantse waterschappen werken eveneens met eDNA monitoring. De bemonstering hiervoor wordt uitgevoerd door het “eigen” waterschapslaboratorium AQUON. Daarnaast wordt aan de slag gegaan met slimme vangtechnieken zoals cameravallen en een levend vangende kooi voor beverratten. In de AB-vergadering van 13 oktober 2023 is een amendement aangenomen. In dit amendement wordt de GR muskusrattenbestrijding verzocht om, voor zover dat al niet het geval is, onderzoek te doen of aan te sluiten bij bestaande onderzoeksprojecten, zoals bijvoorbeeld Life MICA, voor het vervangen en uitfasen van verdrinkingsvallen.

Wijziging GR

Ten gevolge van de wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 moet de gemeenschappelijke regeling aangepast worden. Vanuit “penvoerder” Brabantse Delta wordt hiervoor een concept opgesteld dat vervolgens voor bestuurlijke besluitvorming wordt voorgelegd aan de algemeen besturen van de 3 Brabantse waterschappen.

Beleidsmatige en financiële risico's

Alle lasten en baten die voortvloeien uit de regeling worden verantwoord in de jaarrekening van waterschap Brabantse Delta. Tevens wordt in de jaarrekening van Brabantse Delta een inhoudelijke jaarrapportage over de muskus- en beverrattenbestrijding opgenomen. Daarnaast wordt jaarlijks een separate begroting opgesteld en in de bestuurlijke overlegcommissie vastgesteld.

Er wordt, voor Brabant als totaal, voldaan aan de landelijk opgestelde normen (maximale vangst per km.), waarbij sprake is van een afdoende effect van bestrijding op de populatieomvang. Desalniettemin zijn er in West-Brabant gebieden die hier nog niet aan voldoen. Waakzaamheid blijft geboden om de vangsten niet te laten oplopen. Er is geen onaanvaardbare schade als gevolg van graverij c.q. vraat door de muskus- en beverratten.

Vennootschappen

7. Aquaminerals

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Aquaminerals B.V.
Vestigingsplaats	Nieuwegein
Rechtsvorm	B.V.
Ingangsdatum	1 januari 2018
Portefeuillehouder	Suzanne de Zoeten
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Suzanne de Zoeten (Peter Verlaan is gemachtigd om Aa en Maas te vertegenwoordigen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders)
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Ferdinand Kiestra, Advies Zuiveren
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Eric Quax (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Aquaminerals verzorgt de afzet van grondstoffen die vrijkomen uit het zuiveringsproces. Het gaat hierbij in eerste instantie om cellulose en struviet. Daarnaast vervult ze, om stagnatie in de slibverwerking te voorkomen, vanaf juli 2021 in opdracht van de UvW de regie over de collectieve incidentencapaciteit in slibverwerking van de Nederlandse waterschappen.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met stemrecht
Deelnemende partijen	Alle drinkwaterbedrijven in Nederland, waterschappen A&M, AGV, ZZL, HHNK, HSR, DELF, DOM, BD, WBL.
Relatie met programma	Schoon water
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	In het kader van de circulaire economie en duurzaamheid
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	- Langdurige relatie om ontzorgd te worden bij het afzetten en vermarkten van rest- en grondstoffen. In de beginperiode in het bijzonder gericht op de afzet van struviet. Inmiddels worden ook zand en roostergoed uit de rwzi's via Aquaminerals afgevoerd. Mogelijk dat op termijn ook (opgewerkt) cellulose via Aquaminerals afgezet kan worden. - Toezien op verder acquireren van waterschappen als deelnemer om

	zodoende in de toekomst groter aanbod (gezamenlijke afzet) en daarmee grotere schaalvoordelen te kunnen bewerkstelligen.			
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP			n.v.t.	
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage			Aandelenkapitaal ter waarde van € 40.000 nominaal (546 aandelen; per 31 december 2023: 3,2% van totaal)	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 1.315.588	€ 3.648.864	€ 1.433.884	€ 2.426.346
2022	€ 1.433.884	€ 2.426.346	€ 1.700.174	€ 3.491.759
2023	€ 1.700.174	€ 3.491.759	€ 1.775.263	€ 4.012.086
2024	€ 1.775.263	€ 4.012.086	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	n.v.t.	n.v.t.	€ 17.278.900	€ 225.459
2022	n.v.t.	n.v.t.	€ 17.960.800	€ 274.556
2023	n.v.t.	n.v.t.	€ 22.697.512	€ 303.285
2024	n.v.t.	n.v.t.	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Ontwikkelingen verbonden partij				
Het streven van zowel Aquaminerals als Aa en Maas is om in de nabije toekomst steeds meer waterschappen aan te laten sluiten als aandeelhouder van Aquaminerals om zodoende een grote in gezamenlijkheid rest- of grondstoffen af te kunnen zetten en daarmee betere tarieven te kunnen afdwingen.				
Beleidsmatige en financiële risico's				
Financieel wordt het risico beperkt tot de waarde van het aandelenkapitaal. Beleidsmatig bestaat er geen tot zeer beperkt risico doordat de afzet voor de drinkwaterbedrijven enerzijds en voor de waterschappen strikt administratief gescheiden blijft. Indien gewenst kan op elk moment uit Aquaminerals gestapt worden. De waarde van het aandelenkapitaal zal alsdan uitgekeerd worden. Het jaarlijkse resultaat van Aquaminerals is nagenoeg nihil omdat de volledige opbrengst in aftrek van de handling fee wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. Aquaminerals streeft daarmee geen winst na. Het vreemd vermogen van Aquaminerals bestaat volledig uit kortlopende schulden en overlopende passiva. Overigens hanteert Aquaminerals een streefnorm voor de solvabiliteit van 30% en een ondergrens eigen vermogen van ca € 1,2 mln. (jaarsalaris medewerkers in vaste dienst).				

8. Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	De Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Ingangsdatum	1954
Portefeuillehouder	Joël Scherrenberg
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Joël Scherrenberg (vertegenwoordiger AvA)
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Pascal Reinaerds (Informatiestaf)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Mark Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	De NWB is een vooraanstaande financiële dienstverlener voor de overheidssector. Voor gemeenten, provincies, instellingen voor volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu, arrangeert de bank korte en langlopende kredieten. De NWB financiert haar activiteiten op de internationale geld- en kapitaalmarkten. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen.
Bestuurlijk belang	Middels algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel A geeft recht op 1 stem, ieder aandeel B op 4 stemmen.
Deelnemende partijen	31 overheden (waterschappen, provincies en de Staat der Nederlanden)
Relatie met programma	Bedrijfsvoering
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Bij de NWB kan het waterschap vreemd vermogen aantrekken tegen een gunstigere rente dan elders in de markt. Daarnaast ontvangt het waterschap jaarlijks een dividenduitkering, welke ten gunste komt van de exploitatie van het waterschap.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Actief participeren in de AvA. Bevestigen van de dividendpolitiek.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.
Financiële gegevens	
Financieel belang/basis van de bijdrage	Aandelenbezit: 627 aandelen A à € 115,- en 301 aandelen B à € 460,-

			(Totale aandelenuitgifte bedraagt: 50.478 aandelen A en 8.511 aandelen B, wat betekent dat waterschap Aa en Maas een aandelenbezit heeft van respectievelijk 1,24% en 3,54%). De nominale waarde van het aandelenbezit van Aa en Maas bedraagt € 210.565.	
Vermogen van de verbonden partij (in miljoenen euro's)				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 1.782	€ 105.100	€ 1.902	€ 94.117
2022	€ 1.902	€ 94.117	€ 1.995	€ 71.290
2023	€ 1.995	€ 71.290	€ 2.060	€ 73.849
2024	€ 2.060	€ 73.849	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij (in duizenden euro's)				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Resultaat na belastingen	Aandeel Aa en Maas (dividend)
2021	n.v.t.	n.v.t.	€ 121.000	€ 792
2022	n.v.t.	n.v.t.	€ 143.000	€ 950
2023	n.v.t.	n.v.t.	€ 126.000	€ 950
2024	n.v.t.	n.v.t.	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Ontwikkelingen verbonden partij				
Waterschapscommissaris				
In een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders (BAVA) gehouden op 17 augustus 2017 is de heer drs. A.J.B. (Toon) van der Klugt benoemd tot commissaris van de NWB voor een periode van vier jaar. Met zijn benoeming tot commissaris vervult hij de vacature die is ontstaan door het aftreden van mevrouw A. (Albertine) van Vliet-Kuiper in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 20 april 2017. Toon van der Klugt is hoogheemraad van Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard.				
In de AvA van 14 april 2022 is waterschapscommissaris Van der Klugt herbenoemd voor een periode van 4 jaar.				
Leverage ratio				
In verband met de kapitaaleisen onder Bazel III heeft de NWB begin 2011 besloten tot een maximale reservering van de jaarlijkse nettowinst. Op grond van de aangekondigde minimale eis voor de leverage ratio per 1 januari 2018 van vooralsnog 3% werd geen dividend meer uitgekeerd tot de bank aan deze minimumeis voldoet. Dit betekent dat de gehele nettowinst werd toegevoegd aan de algemene reserves. De leverage ratio is ingevoerd om een grens te stellen aan de opbouw van een overmatige schuldpositie bij banken. De leverage ratio is een simpele aanvullende kapitaalmaatstaf die de balansomvang in verhouding tot het aangehouden kapitaal weergeeft, waarbij geen risicoweging van de activa plaatsvindt. Een leverage ratio van 3% houdt in dat een bank voor iedere € 100 miljard aan balanstotaal € 3 miljard eigen vermogen moet hebben. De leverage ratio van NWB heeft zich de laatste jaren als volgt ontwikkeld:				
Ultimo 2018: 2,6%				
Ultimo 2019: 2,4%				
Ultimo 2020: 2,5%				
Ultimo 2021: 2,6%				
Ultimo 2022: 3,1%				
Ultimo 2023: 3,1%				
Medio 2024: 2,8%				

Ruime kapitaal- en liquiditeitsratio's

Op 27 juni 2019 is de vernieuwde Europese kapitaalverordening CRR II in werking getreden. Onderdeel hiervan is een aangepaste definitie van de leverage ratio voor promotional banks. Kortweg mag de bank de kredietverlening aan de publieke sector buiten beschouwing laten bij de berekening van de leverage ratio, waardoor een norm geldt van 3%. Op basis van deze nieuwe verordening ziet de ontwikkeling van de leverage ratio er als volgt uit:

Ultimo 2019: 15,1%

Ultimo 2020: 13,2%

Ultimo 2021: 14,3%

Ultimo 2022: 18,9%

Ultimo 2023: 20,6%

Medio 2024: 12,1%

Hervatting dividenduitkering

De NWB heeft in 2019 over het boekjaar 2018 € 20 miljoen aan dividend uitgekeerd aan haar aandeelhouders. De directie van de bank had hiertoe besloten in het vooruitzicht van de aangepaste verordening kapitaalvereisten. Onderdeel van de verordening is een proportionele berekening van de leverage ratio voor promotional banks. Daarmee zal de leverage ratio van de NWB uitkomen op meer dan 10% en dat is ruimschoots boven de minimale eis van 3%. Hierdoor is er voor de bank geen noodzaak meer om de volledige winst, die over 2018 is vastgesteld op € 99,7 miljoen, aan de algemene reserves toe te voegen.

Na de hervatting van de dividenduitkering over 2018 heeft de NWB ook in de daaropvolgende boekjaren dividend uitgekeerd (2019: € 55 mln., 2020: € 45 mln., 2021: € 50 mln., 2022: € 60 mln., 2023: € 60 mln. en in 2024: € 60 mln.)

Halfjaarcijfers en vooruitzichten 2024

In het eerste halfjaar van 2024 is de omvang van de kredietportefeuille gegroeid naar het recordnivo van € 55,9 miljard. In totaal werd € 4,4 miljard geleend aan klanten, wat fors meer is dan in de eerste zes maanden in 2023. De nettowinst over de eerste zes maanden van 2024 is uitgekomen op € 58 miljoen (2023: € 72 miljoen) en de kapitaal- en liquiditeitsratio's zijn onverminderd sterk. De winst valt lager uit dan vorig jaar doordat er toen sprake was van een beter resultaat op financiële transacties.

Ten aanzien van de vooruitzichten verwacht de bank in de rest van het jaar op dezelfde maatschappelijke en duurzame manier als in het eerste halfjaar te kunnen voorzien in de financieringsbehoefte van de Nederlandse publieke sector. Naar verwachting gaat de omvang van de kredietportefeuille ook de aankomende maanden verder groeien. Vanwege de hogere bankenbelasting en het besluit van de ECB om niet langer rente te vergoeden op de verplichte kasreserve die banken bij de centrale bank moeten aanhouden wordt over geheel 2024 een lagere nettowinst voorzien dan over 2023.

Oprichting NWB Waterinnovatiefonds

In de AvA van 16 april 2020 is besloten een revolverend fonds in te stellen van maximaal € 20 miljoen voor een periode van 10 jaar. Het fonds moet bijdragen aan het versterken van de innovatiekracht van de publieke watersector, door het verstrekken van risicodragend vermogen voor projecten met een hoog innovatief en daarmee (naar verwachting) risicovol karakter. In 2024 heeft SNB uit het Waterinnovatiefonds een financiering verkregen voor de voorbereidende werkzaamheden die moeten leiden tot een te nemen investeringsbeslissing voor het bouwen van een fosfaatrecyclingfabriek in Moerdijk.

Evaluatie beloningsbeleid

In de AvA van 16 april 2020 is een besluit genomen over een evaluatie van het beloningsbeleid van de directie van de bank. Iedere 5 jaar wordt het beloningsbeleid van de statutaire directie

geëvalueerd door de AvA. Hiervoor brengt een aandeelhouderscommissie advies uit aan de AvA en verzoekt de AvA het advies te volgen. De aandeelhoudersvertegenwoordiger namens Aa en Maas, de heer Ketelaars, heeft in de AvA als enige tegengestemd op dit voorstel (de vertegenwoordiger van waterschap De Dommel heeft zich van stemming onthouden). De reden om tegen te stemmen was procedureel van aard. Waterschap Aa en Maas had graag gezien dat er voldoende tijd was ingeruimd om voorafgaand aan de gevraagde besluitvorming in de AvA het eigen Algemeen Bestuur te kunnen consulteren over dit onderwerp. Vanwege de late verzending van de vergaderstukken voor de AvA was hiervoor echter nu geen tijd beschikbaar.

Het door de aandeelhoudersvertegenwoordiger van Aa en Maas afgegeven signaal is goed opgepakt door de voorzitter van de AvA. Afsproken is dat AvA-voorstellen voor herziening van het beloningsbeleid voortaan minimaal 2 maanden van tevoren worden verzonden zodat deze intern bij de aandeelhouders besproken kunnen worden. Deze afspraak is tevens gemaakt voor voorstellen tot statutenwijziging.

AVA 4 april 2024

Op 4 april 2024 is de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering gehouden. De belangrijkste onderwerpen die op de agenda stonden zijn:

- de aandeelhouders hebben ingestemd met de herbenoeming van Joanne Kellermann als voorzitter van de raad van commissarissen;
- de aandeelhouders hebben ingestemd met het instellen van een aandeelhouderscommissie die het beloningsbeleid van de statutaire directie gaat evalueren;
- de aandeelhouders hebben ingestemd met de benoeming per 1 januari 2026 van PWC als nieuwe externe accountant;
- in een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders op 13 mei 2024 is Wilma Schouten benoemd als nieuwe CFO en lid van de statutaire directie van de NWB. Verder is Geert Embrechts benoemd als nieuw lid van de raad van commissarissen.

Beleidsmatige en financiële risico's

Eind november 2023 heeft Standard & Poor's (S&P) een laatste update uitgegeven waarbij de rating van de NWB is gehandhaafd op AAA met een stable outlook.

In juli 2024 heeft Moody's een update gegeven van de credit rating van de NWB. Hierbij heeft Moody's de rating van Aaa herbevestigd met een stable outlook.

9. NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)
Vestigingsplaats	Moerdijk
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Ingangsdatum	14 september 1994
Portefeuillehouder	Suzanne de Zoeten
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Afgevaardigde AvA SNB: Suzanne de Zoeten
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Bart Verberkt (Advies Zuiveren)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Mark Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.
Bestuurlijk belang	Ieder aandeelhoudend waterschap benoemt een vertegenwoordiger die de belangen van het waterschap behartigt (stemrecht) in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). Waterschap Aa en Maas wordt in de AvA vertegenwoordigd door Suzanne de Zoeten. Het geplaatste aandelenkapitaal van de NV bedraagt € 4.442.702 en is volledig volgestort.
Deelnemende partijen	Waterschappen Aa en Maas (18,92%), De Dommel (17,01%), Brabantse Delta (14,51%), Vechtstromen (13,59%), Scheldestromen (7,97%), De Stichtse Rijnlanden (14,0%) en Limburg (14,0%).
Relatie met programma	Schoon water
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verwerken van zuiveringsslib tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten met minimale emissies naar het milieu en maximale terugwinning van energie en grondstoffen.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	De aandeelhouders hebben in 2017 een gezamenlijke slibstrategie opgesteld, die in oktober 2017 door het AB van waterschap Aa en Maas is vastgesteld. De slibstrategie houdt op hoofdlijnen in dat de komende 10

	jaar in beginsel wordt vastgehouden aan de huidige route van SNB.			
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	Er wordt regelmatig een Strategisch slibketenoverleg gehouden waarin Aa en Maas vertegenwoordigd wordt door Suzanne de Zoeten en Paul Bos.			
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage	Er geldt een eenheidsprijs per ton ontwaterd zuiveringsslib, met beperkte aanvullende bepalingen over de kwantiteit van de slibaanvoer vanuit de aandeelhouders (een waterschap krijgt een afwijkende prijs in rekening gebracht indien een waterschap meer dan 5% afwijkt van de opgegeven slibprognose).			
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 19.971.000	€ 30.333.000	€ 18.038.000	€ 26.892.000
2022	€ 18.038.000	€ 26.892.000	€ 15.280.000	€ 29.973.000
2023	€ 15.280.000	€ 29.973.000	€ 14.728.000	€ 34.595.000
2024	€ 14.728.000	€ 34.595.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	€ 30.556.000	€ 5.522.000	€ 31.371.000	€ 5.731.000
2022	€ 29.671.000	€ 6.186.000	€ 34.283.000	€ 7.044.000
2023	€ 32.700.000	€ 6.244.000	€ 36.826.000	€ 6.564.000
2024	€ 34.921.000	€ 6.520.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
De begroting voor 2025 van SNB is nog niet beschikbaar, deze wordt vastgesteld in de AvA van 12 december 2024. Op basis van een in juli van SNB ontvangen beknopte eerste conceptversie is in onze begroting voor 2025 een budget voor slibverwerkingskosten opgenomen van € 7.463.927.				
Solvabiliteitsratio				
SNB hanteert, nadat zij vanaf 2020 zorgt voor eigen financiering, een interne doelstelling van een solvabiliteitsratio die ligt tussen 25% en 35%. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de solvabiliteitsratio te zien.				
Ultimo	Verhouding EV/TV			
2020	39,7%			
2021	40,1%			
2022	33,8%			
2023	29,9%			
Ontwikkelingen verbonden partij				
Stand van zaken fosfaatterugwinning				
Eind 2022 heeft SNB haar aanpak ten aanzien van de fosfaatterugwinning gewijzigd om een versnelling te bewerkstelligen. Vanaf 2023 ligt de focus op de eerste plaats op het toewerken naar een investeringsbeslissing in de loop van 2025 voor een fosfaatrecyclingfabriek in Moerdijk (de voorbereidingsfase). Dit doet SNB samen met een technologiepartner waarbij onder andere het				

technisch ontwerp, de leverancierskeuzes, de vergunningen, de business case en de financiering van de fabriek nader worden uitgewerkt. Met betrekking tot de financiering van de periode tot aan de investeringsbeslissing is financiering beschikbaar gesteld vanuit het waterinnovatiefonds van de Nederlandse Waterschapsbank. Een positieve beslissing van het fonds was een van de voorwaarden om ook vanuit SNB financieel aan de voorbereiding bij te dragen. Inmiddels is terugwinning van fosfaat één van de vier strategisch speerpuntprojecten waar SNB volop mee bezig is (zie ook toelichting verderop).

Toekomstige strategie

In het najaar van 2016 is door de aandeelhouders gezamenlijk een slibstrategie en toekomstvisie SNB opgesteld, waarmee het AB in oktober 2017 heeft ingestemd. In hoofdlijnen komt het erop neer dat voor de periode 2017-2026 wordt vastgehouden aan de huidige verwerkingsroute van SNB.

In 2020 is door SNB een nieuw ondernemingsplan opgesteld, wat is vastgesteld in de AvA van 17 december 2020. Het ondernemingsplan beslaat de periode 2021 – 2026 en is voorafgaand aan definitieve vaststelling ook besproken met de individuele AB's (AB-vergadering Aa en Maas van 9 oktober 2020).

Gezien de trage ontwikkeling van nieuwe slibverwerkingsmethodes heeft SNB, mede op verzoek van de aandeelhouders, onderzoek gedaan naar verlenging van de technische levensduur van de huidige slibverwerkingsinstallatie. Uit het onderzoek blijkt dat verlenging tot en met 2047 mogelijk is. Mede op basis van dit onderzoek werkt SNB aan een innovatie- en transitiestrategieplan.

Toetreding nieuwe aandeelhouders

Na vaststelling van een toetredingsstrategie in de AvA van 3 juni 2021 (behandeld in AB-vergadering Aa en Maas 9 april 2021) is een team samengesteld om gesprekken aan te gaan met een drietal potentiële nieuwe aandeelhouders. Inmiddels hebben de algemeen besturen van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en waterschap Limburg besloten om per 1 januari 2023 toe te willen treden als aandeelhouder in SNB. De bestuurlijke besluitvorming hierover bij de vijf huidige aandeelhouders heeft plaatsgevonden in november 2022 (AB-vergadering Aa en Maas van 18 november 2022). Na de positieve bestuurlijke besluitvorming is HDSR per 1 januari 2023 toegetreden als aandeelhouder. Waterschap Limburg is op 31 maart 2023 met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 eveneens aandeelhouder geworden. Met de toetreding van de twee nieuwe aandeelhouders ontstaat de situatie dat SNB over enkele jaren, nadat lopende overeenkomsten met klanten/niet-aandeelhouders aflopen, alleen nog zuiveringsslib verwerkt voor haar aandeelhouders. Daarmee wordt het marktrisico ofwel onderbezettingsrisico gemitigeerd.

Aangezien HDSR en waterschap Limburg nog lopende overeenkomsten met andere slibverwerkers hebben en ook SNB nog een overeenkomst heeft met een niet-aandeelhoudend waterschap is er sprake van een ingroeimodel. Dit betekent dat in de jaren tot en met 2027 de slibaanvoer vanuit HDSR en Limburg langzaam zal toenemen. Vanaf 2028 leveren zij de volledige slibproductie aan bij SNB. Aangezien de totale verwerkingscapaciteit van SNB hiervoor onvoldoende ruimte biedt, heeft SNB met de aandeelhouders de afspraak gemaakt om vanaf 2028 extra verwerkingsruimte te creëren. Hierbij wordt gekeken naar mogelijkheden die leiden tot vermindering van de slibaanvoer vanuit de aandeelhouders en naar mogelijkheden om de verwerkingscapaciteit bij SNB te vergroten binnen het bestaande vier lijnen concept.

Onafhankelijke Raad van Commissarissen (RvC)

Als onderdeel van eerdere governance-aanpassingen is SNB overgaan tot een volledig onafhankelijke RvC. Nadat op 17 december 2020 de heer Van den Heuvel is benoemd tot president-commissaris zijn begin 2021 twee andere onafhankelijke commissarissen gevonden. Het betreft mevrouw Raaijmakers en de heer Swinkels. De AvA heeft op 3 juni 2021 ingestemd met de

voordracht van beide commissarissen. Dit betekent dat per 3 juni 2021 de RvC bestaat uit deze 3 onafhankelijke commissarissen.

Eind 2024 loopt de eerste benoemingstermijn van voorzitter van de RvC, de heer Van den Heuvel af. De overige RvC-leden zijn voornemens om de heer Van den Heuvel in de AvA van december 2024 voor te dragen voor een tweede termijn van vier jaar.

Duurzaam slibtransport

Voor het transport van het slib naar Moerdijk wordt al enkele jaren gebruik gemaakt van HVO brandstof (tweede generatie biodiesel). De volgende stap naar verdere verduurzaming van het transport is elektrificatie van de vrachtauto's.

Na toekenning van een aanschafsubsidie heeft SNB in juli 2023 een volgende stap gezet met de bestelling van een volledig elektrische vrachtauto. Samen met Baars transport wordt een pilot gestart om praktijkervaring op te doen met deze vorm van duurzaam slibtransport. Door leveringsproblemen kan de vrachtwagen pas in 2025 geleverd worden. De vrachtwagen gaat rijden op elektriciteit die is opgewekt door het eigen zonnepark van SNB. Als de pilot positief verloopt is het de bedoeling om na het aflopen van de huidige transportcontracten bij de nieuwe aanbesteding te gaan voor elektrisch transport. Een belangrijke randvoorwaarde is dan wel dat op een aantal rwzi's laadcapaciteit gerealiseerd wordt.

Strategische speerpuntprojecten

SNB heeft in het ondernemingsplan een aantal strategische duurzaamheidsdoelstellingen opgenomen. Om deze doelstellingen te kunnen bereiken zijn een viertal strategische speerpuntprojecten geformuleerd. Het betreft projecten aangaande "upgrade lijn 1+4", "fosfaatterugwinning", "stikstofterugwinning" en "optimalisatie SO₂-afvang". Deze projecten moeten leiden tot een klimaatpositieve verwerking van zuiveringsslib, het terugwinnen van grondstoffen uit zuiveringsslib en het reduceren van de milieubelasting die de slibverwerking veroorzaakt. Daarnaast zorgen de projecten voor een verlaging van het verwerkingstarief van het zuiveringsslib en het verbeteren van de bedrijfscontinuïteit. SNB is momenteel volop bezig de projecten verder uit te werken en voor te bereiden zodat naar verwachting in de loop van 2025 een besluitvormend investeringsvoorstel kan worden voorgelegd aan de AB's van de aandeelhoudende waterschappen.

Beleidsmatige en financiële risico's

Gevolgen voor de garantieregeling i.v.m. toetreding nieuwe aandeelhouders

Bij de invoering van het huidige verrekenmodel voor de kosten van de SNB is met een tweetal aandeelhouders van de SNB een garantieregeling afgesproken. De verwachting is dat niet aan de voorwaarden uit de garantieregeling wordt voldaan. Op grond van het voorzichtigheidsprincipe is dit bedrag (€ 333.000) als verlies genomen in 2024. Pas in 2027 kan definitief becijferd worden of wel/niet wordt voldaan aan de gestelde voorwaarden ten aanzien van terugbetaling. Dit betekent dat er een kans is dat we in 2027 alsnog (een deel van) € 333.333 ontvangen. Dit is echter op dit moment niet de verwachting.

Bedrijfsvoering

SNB heeft te maken met veranderende en complexere (milieu-)wet- en regelgeving. Bijvoorbeeld de stikstofreductiedoelstellingen, de nieuwe luchtmissie-normen voor afvalverbranding en de discussie rondom ZZS en PFAS in wet- en regelgeving. SNB volgt de ontwikkelingen, samen met belangenorganisaties, nauwgezet. Daarnaast gaat veel aandacht uit naar het actueel houden van de benodigde vergunningen en het toezien op de naleving van de vergunningseisen. Tot slot zet SNB in op het verlagen van de milieubelasting die haar activiteiten met zich meebrengen. De specifieke focus ligt hierbij op het reduceren van CO₂ en stikstof. Aanpassingen aan de slibverwerkingsinstallatie zijn hiervoor nodig.

Verandering in fiscale wetgeving en/of afspraken met de Belastingdienst

SNB lobbyt via belangenorganisaties voor passende fiscale maatregelen. Daarnaast is SNB proactief in het verder verduurzamen van de bedrijfsvoering om mogelijke heffingen/belastingen op dit gebied te vermijden.

SNB is vrijgesteld van Vennootschapsbelasting (VPB) en Omzetbelasting (BTW) voor de activiteiten die verricht worden voor de aandeelhouders. Hierover zijn afspraken gemaakt met de Belastingdienst. Deze afspraken kunnen wijzigen door o.a. nieuwe fiscale wetgeving en jurisprudentie, en veranderingen in activiteiten met mogelijk financiële gevolgen voor de aandeelhouders. SNB is zich hiervan bewust en voert daarom regelmatig overleg met de belastingdienst hierover.

SNB bewaakt de naleving van de afspraken omtrent de VPB-vrijstellingen en voorwaarden om gebruik te kunnen blijven maken van de BTW-koepelvrijstelling intensief.

Tekort aan verwerkingscapaciteit op korte termijn

Vanuit de Vereniging van Zuiveringsbeheerders (VvZB) is geconcludeerd dat er landelijk onvoldoende reservecapaciteit is om fluctuaties in slibproductie en slibverwerking op te vangen door onder andere het wegvallen van de Duitse markt, de krapte op de Nederlandse markt die aanhoudt tot 2025, en er geen serieuze landelijke calamiteitenregeling is. Deze problematiek speelt al een aantal jaren. Ook SNB heeft hier last van. Om dit op te vangen heeft SNB een eigen calamiteitenregeling die voorziet in extra opslagcapaciteit, afspraken met andere verwerkers en afspraken met de provincie. Deze regeling is evenwel beperkt van omvang. Een structurele oplossing, waaronder een lange termijn landelijke calamiteitenregeling, dient door de waterschappen, verwerkers en provincie gezamenlijk tot stand gebracht te worden. De gesprekken hierover hebben succesvol plaatsgevonden en er zijn inmiddels afspraken gemaakt over landelijke voorzieningen voor overloop van slib.

Energiecrisis en inflatie

De in het najaar van 2021 ontstane energiecrisis en sterk gestegen inflatie in 2022 heeft ook voor SNB financiële gevolgen. Zo vallen naast de energie- en brandstofkosten zelf, ook de kosten voor grond- en hulpstoffen hoger uit door gestegen energieprijzen en marktprijzen voor chemicaliën. Ook de kosten voor de verwerking van reststoffen vallen hoger uit, doordat de gestegen energie- en brandstofprijzen doorberekend worden. Daarnaast heeft SNB in 2022 en 2023 vanwege de hoge energieprijzen geen SDE-subsidie meer ontvangen op de eerder gedane duurzaamheidsinvesteringen. Vooralsnog is de verwachting dat ook over 2024 geen SDE-subsidie wordt ontvangen.

Stichtingen en verenigingen

10.Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)
Vestigingsplaats	Breda
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	1928
Portefeuillehouder	Mario Jacobs
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Mario Jacobs
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	John Jansen (Beleid en Advies)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Mark Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	De NBWB behartigt de gemeenschappelijke belangen van de waterschappen in de provincie Noord-Brabant
Bestuurlijk belang	• Bestuurslid (1 van de 4) • Stemrecht in de algemene ledenvergadering
Deelnemende partijen	Waterschappen Brabantse Delta, De Dommel, Rivierenland en Aa en Maas
Relatie met programma	Alle programma's
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	De behartiging van de belangen van de waterschappen vindt vooral plaats door: 1. Sterke en efficiënte (bestuurlijke) afstemming met partners; 2. Werk met werk maken: organisatie van cofinanciering op regionaal en landelijk niveau; 3. Beleidsmatige afstemming en gezamenlijke aanpak, zoals bijvoorbeeld het grondwaterbeleid; 4. Bij te dragen aan kennisontwikkeling t.b.v. de realisatie van waterdoelen door o.a. een samenwerking met de Universiteit van Utrecht (Centre for Water, Oceans and Sustainability Law) Natuurbeschermingswetgeving; 5. Participatie in het GroenOntwikkelfonds Brabant.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering huidige koers.

Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP			Ernest de Groot is aanwezig bij de bestuursvergaderingen van NBWB en tevens gemandateerd bestuurslid.	
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage			De algemene ledenvergadering stelt ieder jaar op voordracht van het bestuur de contributie voor ieder lid vast op basis van de door het bestuur aangeboden ontwerpbegroting. Waterschap Aa en Maas betaalt 4/13 ^e deel van de totale contributie.	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 75.000	€ 47.311	€ 75.000	€ 68.325
2022	€ 75.000	€ 68.325	€ 75.000	€ 44.639
2023	€ 75.000	€ 44.639	€ 68.796	€ 107.660
2024	€ 68.796	€ 107.660	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	€ 122.000	€ 37.538	€ 128.203	€ 37.538
2022	€ 122.000	€ 37.538	€ 58.699	€ 19.077
2023	€ 122.000	€ 37.538	€ 68.194	€ 37.538
2024	€ 122.000	€ 23.692	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	€ 122.000	€ 37.538	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Ontwikkelingen verbonden partij				
De NBWB richt zich meer en meer op het afstemmen van onderwerpen en standpunten en daarmee gezamenlijk optreden door of namens de deelnemende waterschappen naar externe partners/partijen. Door COELO wordt een onderzoek uitgevoerd naar de bekostiging van het watersysteem in de toekomst (focus op Brabant). De voorzitter (dijkgraaf De Vet) en secretaris (secretaris-directeur Meuleman) van waterschap Brabantse Delta vervulden tot en met 31 augustus 2024 respectievelijk de rol van voorzitter en secretaris/penningmeester van de NBWB. Per 1 september 2024 is Erik de Ridder de nieuwe voorzitter en Henk Kielenstijn de nieuwe secretaris-penningmeester. Beiden zijn afkomstig van waterschap De Dommel. In de bestuursvergadering van 2 december 2020 is het bestuur van de NBWB akkoord gegaan om met ingang van 2021 een samenwerking aan te gaan met de Universiteit Utrecht (Centre for Water, Oceans and Sustainability Law). Volgens afspraak wordt met prof. Marleen van Rijswijk een jaarlijks moment ingepland voor nadere toelichting over de samenwerking en een presentatie over een nader te bepalen onderwerp.				
Beleidsmatige en financiële risico's				
n.v.t.				

11.Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer) NB: Dit betreft formeel geen verbonden partij (er is geen sprake van bestuurlijk belang) maar wordt voor de volledigheid toch meegenomen in deze rapportage
Vestigingsplaats	Den Haag (cf statuten)
Rechtsvorm	Stichting
Ingangsdatum	1971
Portefeuillehouder	Mario Jacobs
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	n.v.t. (Mario Jacobs heeft op persoonlijke titel zitting in het bestuur)
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Rob Merkelbach (O&M)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Anja van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het ontwikkelen van kennis en het bevorderen van innovatie voor de gezamenlijke regionale waterbeheerders alsook het bevorderen van de implementatie van die kennis en innovatie. Door het werk van de STOWA moet de uitvoering van het waterbeheer beter en/of goedkoper kunnen plaatsvinden.
Bestuurlijk belang	Geen (
Deelnemende partijen	Alle waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat
Relatie met programma	Alle programma's
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Kennisontwikkeling & innovatie staan bij Aa & Maas hoog in het vaandel. De kennis die wordt ontwikkeld door STOWA wordt afgetapt en vertaald naar de eigen organisatie. Deels door een actieve inbreng in bestuur, commissies en werkgroepen, maar ook doordat STOWA co-financiert in projecten van Aa & Maas.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	STOWA heeft een belangrijke taak om het waterbeheer in Nederland te voorzien van adequate kennis op met name tactisch en strategisch niveau. Daarbij zien we dat nieuwe thema's als circulariteit, duurzaam

	grondwaterbeheer, opkomende stoffen, maar ook bijvoorbeeld Digitale Transformatie van ons water- en zuiveringsbeheer, de traditionele domeinen (watersystemen, keringen, keten) ontstijgen. Daarnaast zien wij een toenemende behoefte om, in lijn met de ontwikkelingen rond de Omgevingswet, op regionale schaal kennis te ontwikkelen op de waterthema's. Om bovendien de beperkte hoeveelheid middelen doelmatig te kunnen inzetten, verwachten wij dat de verschillende onderzoekslijnen binnen de nieuwe kennisprogramma's op transparante wijze worden geprogrammeerd, inclusief bijbehorende budgettering.			
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	Deelname in programmacommissies: - Keringen: Hanneke Kloosterboer			
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage			Wordt elke 5 jaar opnieuw bepaald bij een nieuwe strategienota. Op dit moment betaalt Aa en Maas 5,01%	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2021	€ 10.300.380	€ 9.190.803	€ 9.627.949	€ 14.283.503
2022	€ 9.627.949	€ 14.283.503	€ 8.670.293	€12.897.146
2023	€ 8.670.293	€ 12.897.146	€ 8.140.932	€ 11.424.595
2024	€ 8.140.932	€ 11.424.595	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2021	€ 24.259.000	€ 442.305	€ 26.983.455	€ 442.305
2022	€ 24.959.000	€ 457.786	€ 21.462.863	€ 457.786
2023	€ 18.342.000	€ 480.675	€ 24.601.474	€ 480.675
2024	€ 19.067.000	€ 509.516	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2025	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:				
• Naast de contributie dragen wij aan enkele projecten separaat bij. • De bijdrage van de waterschappen bedraagt normaliter de bijdrage van het voorgaande jaar verhoogd met een inflatiecorrectie en 1% ambitiestijging. Voor de bijdrage 2021 wordt de ambitieverhoging i.v.m. de coronapandemie niet toegepast. • De daling van de begroting in 2023 t.o.v. 2022 wordt veroorzaakt door een daling van de post Onderzoek en ontwikkeling via bijdragen derden (zowel aan kosten als opbrengstenkant).				
Ontwikkelingen verbonden partij				
De strategienota 2019-2023 Energie in Synergie is richtinggevend voor het werk van de STOWA. In 2022 heeft het STOWA-bestuur besloten nog geen nieuwe strategienota op te stellen maar is de huidige nota verlengd en geactualiseerd.				

De vijf maatschappelijke thema's, Veiligheid tegen overstromen, Klimaatadaptatie, Waterkwaliteit, de Energietransitie / Klimaatneutraliteit en de Circulaire economie, zijn deze periode leidend voor het werk van STOWA. In de werkwijze van de STOWA ligt de focus de komende jaren op

- Het versterken van de relatie met de achterban,
- Het slim kennis creëren met de juiste partners en
- Het implementeren van kennis en zorgen dat ervaringen worden gedeeld.

Sinds 1 juni 2024 heeft Stowa een nieuwe directeur (Dhr. Mark van der Werf). Met de komst van de nieuwe directeur wordt ook de start gemaakt met het opstellen van een nieuwe strategienota die begin 2026 gereed moet zijn.

Beleidsmatige en financiële risico's

n.v.t.

12.Unie van Waterschappen (UvW)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Unie van Waterschappen (UvW)
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	1927
Portefeuillehouder	Mario Jacobs
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Mario Jacobs lid ALV Plaatsvervanger in ALV: Joël Scherrenberg
Verantwoordelijk directielid	Peter Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Jeroen Kremers (Concernstaf)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Anja van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Behartiging van de belangen van de Nederlandse waterschappen op nationaal, Europees en internationaal niveau, alsmede de ontwikkeling van een gezamenlijke visie en het bepalen van gezamenlijke standpunten van haar leden en het verlenen van service aan haar leden.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de algemene ledenvergadering (evenredige vertegenwoordiging, dus 1 van 21)
Deelnemende partijen	Alle Nederlandse waterschappen
Relatie met programma	Alle programma's
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Nationale en internationale behartiging van de waterschapsbelangen. Binnen de Unie ligt de nadruk op lobby, communicatie en regievoering over het beleidsthema regionaal waterbeheer. Daarnaast kennisuitwisseling en samenwerking op een veelheid aan onderwerpen.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Voortzetting huidige koers
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	Deelname in commissie: CBCF Mario Jacobs (PLV: Joël Scherrenberg) CINTER Mario Jacobs

			CWK	Peter van Dijk		
			CWE	Suzanne de Zoeten		
			CWS	Ernest de Groot		
Financiële gegevens						
Financieel belang/basis van de bijdrage			Contributie welke jaarlijks in de algemene ledenvergadering tegelijk met de begroting wordt vastgesteld. Aan 45% van de totale contributie wordt door elk waterschap gelijk bijgedragen. De overige 55% wordt naar rato van de omvang van de belastingopbrengst van elk waterschap verdeeld.			
Vermogen van de verbonden partij						
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx			
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen		
2021	€ 1.993.366	€ 15.546.462	€ 3.134.712	€ 23.517.682		
2022	€ 3.134.712	€ 23.517.682	€ 2.697.666	€ 22.577.582		
2023	€ 2.697.666	€ 22.577.582	€ 2.178.238	€ 21.731.405		
2024	€ 2.178.238	€ 21.731.405	Nog niet bekend	Nog niet bekend		
Het resultaat van de verbonden partij						
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas		
2021	€ 10.387.890	€ 460.031	€ 17.570.471	€ 466.598		
2022	€ 10.637.210	€ 471.635	€ 20.557.036	€ 471.635		
2023	€ 11.586.700	€ 518.123	€ 20.649.675	€ 518.123		
2024	€ 13.301.500	€ 582.926	Nog niet bekend	Nog niet bekend		
2025	€ 13.833.500 (concept)	€ 582.311 (concept)	Nog niet bekend	Nog niet bekend		
T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:						
Naast de contributie int de Unie nog andere bedragen. De totale bijdrage is als volgt opgebouwd:						
	contributie	compensatie financierings-tekort	SIKB (excl. 21%BTW)	contributie blad Het Waterschap (excl. 9 % BTW)	muskus/bever-ratten-bestrijding	totale bijdrage
2021	€ 460.031	€ 6.567	€ 5.000	€ 6.190	€ 72.613	€ 550.402
2022	€ 471.635	€ 6.575	€ 5.000	€ 6.429	€ 90.547	€ 580.185
2023	€ 518.123	€ 6.631	€ 5.000	€ 6.667	€ 126.404	€ 662.824
2024	€ 582.926	€ 6.631	€ 5.000	€ 6.905	€ 119.555	€ 721.017
2025	€ 582.311 (concept)	€ 6.631	€ 5.000	€ 7.143	€ 119.869	€ 720.953
Realisatietotaal 2021 is inclusief € 7,7 miljoen uitgaven t.b.v. projecten waar een gelijk bedrag aan extra inkomsten op projecten tegenover staat. Het bedrijfsvoeringsresultaat voor bestemming bedraagt € 1.141.344 positief. Hiervan wordt € 623.899 veroorzaakt						

door onderbesteding op exploitatiekosten en op de programma's en € 517.445 betreft een incidentele bate als gevolg van herwaardering van het pand. Dit laatste bedrag is toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'herwaardering pand' om eventueel toekomstige waardedalingen te kunnen dekken.

- Realisatietotaal 2022 is inclusief € 9 miljoen uitgaven t.b.v. projecten waar een gelijk bedrag aan extra inkomsten op projecten tegenover staat. Het bedrijfsvoeringsresultaat voor bestemming bedraagt € 437.044 negatief. Hiervan betreft 38.330 het resultaat reguliere bedrijfsvoering en wordt grotendeels veroorzaakt door overbesteding op de personeelskosten. € 398.714 wordt veroorzaakt door een incidentele last i.v.m. waardevermindering van het pand als gevolg van een uitgevoerde taxatie. Dit laatste bedrag is onttrokken aan de egalisatiereserve 'herwaardering pand' (ingesteld om fluctuaties in de waarde van het pand op te vangen).
- Het realisatietotaal 2023 is inclusief € 9,4 miljoen aan uitgaven t.b.v. projecten waar een gelijk bedrag aan inkomsten tegenover staat. Het bedrijfsvoeringsresultaat voor bestemming is € 519.428 negatief. Dit is voornamelijk te wijten aan waardevermindering van het Uniepand van € 286.284 voortvloeiend uit de jaarlijkse taxatie en een aanvullend opgenomen voorziening van ruim € 290.214 voor reorganisatiekosten. Mede op advies van de accountant zijn de bestemmingsreserves kritisch bekeken en opgeschoond. Na mutatie bestemmingsreserves resteert een negatief resultaat van € 89.724 dat ten laste wordt gebracht van de algemene reserve. De algemene reserve komt daarmee uit op € 322.230.

Ontwikkelingen verbonden partij

Contributie afgelopen jaren

De waterschappen hebben in 2019 afgesproken om tot en met 2023 de Uniebegroting te laten groeien om het Uniebureau financieel in staat te stellen om op de benodigde sterkte te komen. De grootste stap hierin is reeds gezet in de begroting 2020 (stijging 4% plus inflatie). Voor de jaren 2021, 2022 en 2023 was in dit kader een stijging van 1% plus inflatiecorrectie afgesproken. Doordat de extra contributiestijging in 2020 en 2021 vooral opgegaan is aan tegenvallende kosten vanuit de CAO en pensioenpremies, is afgesproken om in 2022 en 2023 de contributie met 3% i.p.v. 1% extra te laten stijgen.

Daarnaast is omdat de Uniebegroting voor 75% uit personeelslasten bestaat, afgesproken om vanaf de begroting 2022 voor indexatie van de Uniebegroting niet meer de consumentenprijsindex toe te passen maar een combinatie van consumentenprijsindex (voor 25%) en loonkostenindex (voor 75%).

De contributie is in 2024 naast de indexatie van 4,8% met 10% extra gestegen. Dit is nodig om invulling te kunnen geven aan de ambities van de waterschappen.

Kadernota 2025

In de kadernota 2025 wordt als uitgangspunt voor de begroting de contributiestijging beperkt tot de gewogen indexatie van 4%.

De beleidsvoornemens voor de Kadernota 2025 vloeien in belangrijke mate voort uit de koers die de Unie in 2024 heeft ingezet. Voor 2025 voorziet de Unie geen grote wijzigingen ten aanzien van de ingezette koers, waarbij het voorbehoud wordt gemaakt dat bij het schrijven van de kadernota de kabinetsformatie nog in gang is en er dus ook nog geen regeerakkoord ligt. De beleidsvoornemens zijn aangescherpt en concreter gemaakt en onderverdeeld in de volgende categorieën:

- *Waterkwaliteit:* KRW, Vergunningverlening, toezicht en handhaving;
- *Water en bodem sturend:* water en bodem sturend, NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied, grondwater en funderingsproblematiek);
- *Waterveiligheid:* HWBP;

- *Weersextremen, als gevolg van klimaatverandering*: crisisbeheersing, nieuwe deltascenario's;
- *Transities*: zuiveringen, klimaatmigratie, duurzame waterschappen, Digitale Transformatie en cybersecurity;
- *Samen sterker*: toekomstbestendige vereniging, gezamenlijke publiekscommunicatie, invoering nieuw belastingstelsel, internationaal.

Het werk van de waterschappen wordt steeds complexer, zowel regionaal als in verbinding met nationale en internationale afspraken. Uit Europa komen impactvolle richtlijnen waartoe waterschappen zich moeten verhouden, zoals de richtlijn stedelijk afvalwater. Op nationaal niveau speelt water een steeds belangrijkere rol, onder meer doordat water en bodem steeds meer sturend zijn bij ruimtelijke planvorming. Dit betekent dat waterschappen steeds meer moeten samenwerken met andere (water)partners zoals provincies, gemeenten en private partners, en ook met elkaar. De Unie van Waterschappen biedt het platform om deze samenwerking verder vorm te geven, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. Op steeds meer vlakken zien we dat deze samenwerking ook tot concrete resultaten leidt, zoals bij duurzaam inkoopbeleid, digitale transformatie en cybersecurity. Deze koers wil de Unie in 2025 graag doorzetten.

Beleidsmatige en financiële risico's

Reserves

De algemene reserve van de UvW bedraagt eind 2023 € 322.230. Daarnaast heeft de Unie bestemmingsreserves ter waarde van ca. € 1,9 miljoen, waaronder een egaliseringsreserve om fluctuaties in de waarde van het pand van de Unie op te vangen en een reserve voor verduurzaming van het pand.

Garantstelling en borgstelling

Alle waterschappen, m.u.v. Hoogheemraadschap van Delfland, hebben een garantstelling afgegeven aan de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) ten behoeve van een doorlopend kredietfaciliteit voor de Unie van Waterschappen (UvW). Het maximale bedrag waarvoor een waterschap aangesproken kan worden is € 2 miljoen. In de ledenvergadering van de Unie d.d. 16 oktober 2015 is afgesproken dat bij een eventuele aansprakelijkheidsstelling inzake het krediet het verhaalrecht (recht van regres) gebaseerd wordt op het aandeel in de reguliere contributiebijdrage. Het huidige aandeel van Aa en Maas in de contributie bedraagt ongeveer 4,2%.

Daarnaast is door de waterschappen begin 2017 een borgstelling afgegeven voor een lening ter herfinanciering van de hypothecaire lening van ruim € 6 miljoen waarbij de Unie-verdeelsleutel het aandeel per waterschap bepaalt.

Volgens de statuten zijn bij ontbinding van de Unie de waterschappen naar rato van contributiebetaling aansprakelijk voor eventuele tekorten na vereffening.

Projecten(bureau)

De Unie geeft aan dat de toenemende groei van de projecten/programma's waar de Unie werkzaamheden voor uitvoert een punt van aandacht is. Iedere nieuwe samenwerking vereist maatwerk in afspraken en waarbij veel aandacht is voor het goed afhechten van eventuele juridische en financiële risico's. Nieuwe samenwerkingen worden daarom nu ook op voorhand beoordeeld door het projectenbureau en vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

Overig

In het jaarverslag over 2023 meldt de Unie dat er verder geen bijzondere risico's zijn die een belemmering zouden kunnen vormen voor het functioneren van de Unie van Waterschappen op korte en lange termijn.